

شرکت سهامی خاص و سهامی عام، تفاوت در چیست؟

شرکت های تجاری بخش مهمی از کسب و کارها را در هر کشوری تشکیل می دهند. در این مطلب با انواع شرکت های تجاری، طبقه بندی شرکت های تجاری، ویژگی های شرکت های سهامی و شرکت های سهامی عام و خاص آشنا خواهید شد.

شرکت های تجاری بخش مهمی از کسب و کارها را در هر کشوری تشکیل می دهند و انواع و اقسام مختلفی هم دارند. شرکت های سهامی که دو نوع عام و خاص دارند از مهم ترین انواع شرکت های تجاری هستند. این شرکت ها ویژگی ها، مسئولیت ها و کاربردهای خاص خود را دارند. در این مطلب قصد داریم که اشاره ای به ویژگی های شرکت های سهامی و تفاوت شرکت های سهامی خاص با عام بیندازیم.

انواع شرکت های تجاری

در ماده ۲۰ قانون تجارت دسته بندی از انواع شرکت های تجاری ارائه شده است که بر اساس آن شرکت های تجاری به هفت نوع زیر تقسیم شده اند.

۱. شرکت سهامی
۲. شرکت مختلط سهامی
۳. شرکت تعاونی تولید و مصرف
۴. شرکت با مسئولیت محدود
۵. شرکت مختلط غیر سهامی
۶. شرکت تضامنی
۷. شرکت نسبی

طبقه بندی شرکت های تجاری

دسته بندی‌های دیگری نیز در خصوص انواع شرکت‌های تجاری فوق وجود دارد. شرکت‌های بالا را با توجه به اعتبار روابط با یکدیگر و میزان مسؤولیت در قبال اشخاص ثالث، به چهار دسته کلی زیر تقسیم بندی کرده‌اند.

۱. شرکت‌هایی که مسؤولیت شرکا، محدود به سرمایه بوده و اضافه بر آن، شرکا هیچ مسؤولیتی ندارند که از آن جمله می‌توان به شرکت سهامی و شرکت با مسؤولیت محدود اشاره کرد.

۲. شرکت‌هایی که شرکا، در قبال طلبکاران و اشخاص خارج، ضمانت کامل دارند که برای مثال می‌توان به شرکت‌های تضامنی و نسبی اشاره کرد.

۳. شرکت‌هایی که از ادغام دو قسم شرکت‌های فوق تشکیل می‌شوند که برای نمونه می‌توان به شرکت‌های مختلط اشاره کرد.

۴. شرکت‌های تعاونی تولید و مصرف که سوددهی و میزان سرمایه در آن‌ها زیاد مطرح نیست و برای رفاه حال شرکا و بیشتر برای امور تعاون تشکیل می‌شوند.

شرکت سهامی

شرکت سهامی، شرکتی است که سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام، محدود به مبلغ اسمی سهام آنها است. شرکت سهامی در واقع نوعی شرکت بازرگانی محسوب می‌شود ولو اینکه موضوع عملیات آن امور بازرگانی نباشد.

ویژگی شرکت سهامی

- در شرکت سهامی خاص طبق ماده ۳ تعداد شرکا نباید از ۳ نفر کمتر باشد و در خصوص شرکت‌های سهامی عام از ۵ نفر نباید کمتر باشد.
- در موقع تأسیس، سرمایه شرکت‌های سهامی عام از پنج میلیون ریال و سرمایه شرکت‌های سهامی خاص از یک میلیون ریال نباید کمتر باشد.
- سرمایه، به سهام متساوی تقسیم می‌شود.

تقسیم سرمایه به سهام

شرکت سهامی مانند سایر شرکت‌ها باید دارای سرمایه باشد و سرمایه باید به قسمت‌های مساوی تقسیم شده باشد و هر یک از اجزای تقسیم را سهم گویند.

بازرگانی بودن عملیات شرکت به چه معناست؟

از بین ۷ نوع شرکت‌های تجاری، یک استثناء برای شرکت سهامی وجود دارد که فقط شرکت سهامی می‌تواند موضوع عملیات خود را امور غیر بازرگانی قرار دهد و دیگر شرکت‌ها مثل تضامنی، نسبی یا با مسئولیت محدود، نمی‌تواند موضوع عملیات خود را امور غیر بازرگانی قرار دهد.

انواع شرکتهای سهامی

شرکتهای سهامی را به دو نوع می‌توان تقسیم کرد.

- شرکت سهامی عام
- شرکت سهامی خاص

شرکت سهامی عام

شرکتی است که بنیان‌گذاران آنها قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تأمین می‌کنند. این گونه شرکتهای سهامی عام نامیده می‌شوند. در شرکتهای سهامی عام عبارت «شرکت سهامی عام» و در شرکتهای سهامی خاص عبارت «شرکت سهامی خاص» باید قبل از نام شرکت با بعد از آن بدون فاصله با نام شرکت در کلیه اوراق و اطلاعیه‌ها و آگهی‌های شرکت به‌طور روشن و خوانا قید شود.

در موقع تأسیس سرمایه شرکتهای سهامی عام از پنج میلیون ریال و سرمایه شرکتهای سهامی خاص از یک میلیون ریال نباید کمتر باشد.

برای تأسیس شرکتهای سهامی عام بنیان‌گذاران باید حداقل ۲۰ درصد سرمایه شرکت را خود تعهد کرده و حداقل ۳۵ درصد مبلغ تعهد شده را در حسابی بنام شرکت در شرف تأسیس نزد یکی از بانکها، سپرده سپس اظهار نامه‌ای به ضمیمه طرح اساسنامه شرکت و طرح اعلامیه پذیره نویسی سهام که به امضاء کلیه بنیان‌گذاران رسیده باشد در تهران به اداره ثبت شرکتها و در شهرستانها به دایره ثبت شرکتها و در نقاطی که دایره ثبت شرکتها وجود ندارد به اداره ثبت اسناد و املاک محل تسلیم و رسید دریافت کند.

در مقاله «[شرکت سهامی عام چیست؟ از ثبت و تشکیل تا فروش سهام و انحلال](#)» به طور مفصل به بررسی این نوع از شرکت های تجاری پرداخته شده است.

اساسنامه شرکت سهامی عام

- طرح اساسنامه باید با قید تاریخ به امضاء بنیان‌گذاران رسیده و مشتمل بر مطالب زیر باشد.
- نام شرکت
- موضوع شرکت به‌طور صریح
- مدت شرکت به مرکز اصلی شرکت و شعب آن اگر تأسیس شعبه مورد نظر باشد.
- هویت کامل و اقامتگاه و شغل مؤسسان
- مبلغ سرمایه شرکت و تعیین مقدار نقد و غیر نقد آن به تفکیک و تعداد و نوع سهام
- تعیین وظایف و حدود اختیارات مدیران
- تعداد سهام تضمینی که مدیران باید به صندوق شرکت بسپارند.

ثبت شرکت سهامی عام

اساسنامه‌ای که به تصویب مجمع عمومی مؤسس رسیده است و به ضمیمه صورت جلسه مجمع و اعلامیه قبولی مدیران و بازرسان، جهت ثبت شرکت، به مرجع ثبت شرکت‌ها تسلیم خواهد شد.

انحلال شرکت پیش از ثبت شرکت

هرگاه تا شش ماه پس از تاریخ مراجعه فیلی بنیان‌گذاران به مرجع ثبت شرکت‌ها که طرح اساسنامه و اعلامیه پذیره نویسی را به مرجع مزبور تسلیم کرده‌اند، شرکت سهامی عام با تشریفات که ذکر شد، به ثبت نرسد، با درخواست هر یک از بنیان‌گذاران با پذیره نویسان، مرجع ثبت شرکت‌ها که اظهارنامه به آن تسلیم شده است و گواهی نامه‌ای حاکی از عدم ثبت شرکت صادر و به بانکی که تعهد سهام و تأدیه وجود در آن به عمل آمده است، ارسال می‌نماید تا بنیان‌گذاران و پذیره نویسان به بانک مراجعه و تعهد نامه و وجوه پرداختی خود را مسترد نمایند.

شرکت سهامی خاص

شرکت سهامی خاص، شرکتی است که تمام سرمایه آن توسط بنیان‌گذاران تأمین می‌شود. شرح ذیل، شرکت سهامی خاص نامیده می‌شود.

- در شرکت سهامی خاص، صدور اعلامیه نویسی وجود ندارد.
- تمام سرمایه آن، از ناحیه بنیان‌گذاران تعهد و حداقل ۳۵ درصد آن در یکی از بانک‌ها به نام شرکت در حال تأسیس در حساب ویژه‌ای سپرده می‌شود.
- سرمایه شرکت سهامی خاص نباید کمتر از یک میلیون ریال باشد. در صورتی که به علی، سرمایه شرکت تقلیل پیدا کند باید شرکا ظرف یک سال آن را جبران نمایند و الا باید شرکت را به نوع دیگری از شرکت‌ها از قبیل با مسئولیت محدود یا تضامنی تبدیل نمایند.
- در نام شرکت، باید کلمه «خاص» بلافاصله قبل یا بعد از نام شرکت اضافه شود مانند «شرکت سهامی خاص الوند» یا «شرکت دماوند - سهامی خاص» و قید کلمه خاص باید در تمام مکتوبات شرکت صریحاً معلوم باشد، زیرا این نوع شرکت‌ها در حقیقت یک نوع شرکت سهامی خانوادگی و خصوصی است که مراجعه کنندگان باید اطلاع داشته باشند.

مقایسه شرکت سهامی خاص و عام

۱. در نام دو شرکت، قبل یا بعد از اسم شرکت، بلافاصله کلمه عام با خام اضافه می‌شود.
۲. هر دو شرکت سهامی، می‌توانند به موجب اساسنامه و طبق تصویب مجمع عمومی فوق العاده و سهام ممتاز برای

عده‌ای در نظر بگیرد.

تفاوت شرکت سهامی خاص و خاص

- حداقل میزان سرمایه در شرکت سهامی عام پنج میلیون ریال است و حداقل میزان سرمایه در شرکت سهامی خاص یک میلیون ریال است.
- تعداد اعضای هیئت مدیره شرکت سهامی عام، از پنج نفر نباید کمتر باشد و در شرکت سهامی خاص تعداد شرکا از سه نفر نباید کمتر باشد.
- در شرکت سهامی عام، مبلغ اسمی هر سهم نباید از ده هزار ریال بیشتر باشد.
- شرکت سهامی خاص نمی‌تواند با انتشار آگهی و اطلاعیه یا هر نوع اقدام تبلیغاتی، مبادرت به فروش سهام خود نماید.
- در شرکت سهامی خاص، تشکیل مجمع عمومی بنیان‌گذاران و الزامی نیست.
- شرکت سهامی عام می‌شوند اوراق قرضه منتشر نماید ولی شرکت سهامی خاص این حق را ندارد.

تبدیل شرکت سهامی خاص به عام

- موضوع به تصویب مجمع عمومی فوق العاده رسیده باشد.
- سرمایه حداقل به میزانی باشد که برای شرکت‌های سهامی عام مقرر شده است (پنج میلیون ریال) و یا شرکت، سرمایه خود را به میزان مذکور افزایش دهد.
- دو سال تمام از تاریخ تأسیس و ثبت شرکت گذشته و دو ترازنامه آن به تصویب مجمع عمومی صاحبان سهام رسیده باشد.
- اساسنامه آن با رعایت مقررات این قانون در مورد شرکت‌های سهامی عام تنظیم با اصلاح شده باشد.

سخن آخر

شرکت‌های تجاری انواع مختلفی دارند و نوع سهامی یکی از اصلی‌ترین آن‌ها به شمار می‌رود که خود به دو نوع خاص و عام تقسیم بندی شده است. شرکت‌های سهامی عام و سهامی خاص ویژگی‌های خاص خود را دارند؛ که در بالا به آن‌ها اشاره

شد. از سوی دیگر شباهتها و تفاوت‌هایی هم با یکدیگر دارند.